

Poročilo o katoliškem shodu.

Dogodki v petek ter soboto pred glavnim shodom.

Kot prvi udeleženci so prispeli na katoliški shod: Stajerci, Prekmurci ter Korošci, ki so se udeležili romanja na Brezje in pa Slovenci iz Westfalske (Nemčija). Eden od prvih se je pripeljal na katoliški shod tudi zastopnik papeža — nuncij Pellegrinetti, ki se je mudil malo dni poprej v Zagrebu na velikanskem evharističnem kongresu. Nuncija je spremljal iz Hrvaške in po Kranjskem v Ljubljano zagrebški nadškof dr. Bauer. Oba visoka gosta sta bila v Ljubljani nad vse navdušeno sprejeta in pozdravljena od raznih dostojanstvenikov in ljudskih množic. Papežev zastopnik se je zahvalil za vse pozdrave v slovenskem jeziku. Nuncija so nagovorili poleg ljubljanskega škofa in podžupana vsi najvišji odposlanci posvetne in vojaške oblasti ter zastopniki tujih držav. Na večer v petek po opravljeni kratki pobožnosti v stolni cerkvi je priredila katoliška visokošolska omladina vsem udeležencem katoliškega shoda v unionski dvorani pozdravni večer. Ob tej priliki so govorili naši politični in duhovni voditelji, med temi nuncij in zastopnik Čehoslovaške v Ljubljani dr. Beneš. Prečitale so se tudi razne pozdravne brzojavke, katere so bile poslane udeležencem shoda iz vseh katoliških krajev Evrope in Amerike.

Ze v petek se je pripeljalo v Ljubljano razven nuncija in zagrebškega nadškofa še 11 škofov, 2 škofijska upravitelja ter zelo veliko frančiškanov iz Dalmacije, Hrvaške in Bosne.

Kot zastopnika beogradske vlade sta se pripeljala namestnik ministrskega predsednika železniški minister dr. Velizar Janković in predsednik narodne skupščine Ljuba Jovanović.

V soboto so se še vršili razni sprejemi visokih gostov, a bilo jih je tudi več zelo važnih zborovanj. Zborovali so katoliški srednješolci, visokošolci in učitelji. Ta zborovanja so obiskali ter pozdravili s pomembnimi nagovori naši politični in duhovni voditelji.

V soboto je zborovalo še tudi krščansko delavstvo. Na zunaj najbolj pomeljiva, ganljiva in vse udeležence navdušujoča slovesnost pa se je vršila v nedeljo.

Sijajni sprevod.

V nedeljo, dne 26. avgusta je bil lep dan. Ze zgodaj v jutro je solnce pozdravljalo tisočere in tisočere udeležence, ki so od vseh strani vreli v slovensko prestolico. Ljubljana je bila vsa v zastavah in zelenju.

Malo je bilo hiš, katere ne bi bile okrašene z zastavami. Okoli 8. ure zjutraj se je začel razvijati sprevod. Skupna dolžina sprevođa je znašala okoli 8 km. Ljudske množice in organizirane naše čete so korakale v osmerozmerno šestestopu. Po vseh ulicah, kjer se je vil velikanski sprevod, je ljudstvo napravilo špalir. Red je bil vzoren. Voditelji rediteljiv so bili na konjih. Vsa velikanska prireditelja je potekla brez vsake nesreče. V sprevođu je korakalo do 30.000 ljudi; po ulicah pa je stalo v špalirjih gotovo nad 70.000 ljudi. Nepristranski opazovalci, med njimi srbski poslanec Novaković, so izjavili sami, da znaša vsa ogromna množica udeležencev nad 100.000 oseb.

V nedeljo jutro so zgodaj igrate po vseh ulicah godbe — bilo jih je 18 — in vabile udeležence k sprevođu. Z ljubljanskega gradu so grmeli topovi. Zvonovi so po vseh cerkvah zvonili in trijančili in oznanjali slavo katoliških Slovencev.

Sprevod sam je bil prava slika slovenskega naroda. Vsi stanovi, staro in mlado, vse naše organizacije, vsi okrajci, vse občine, vse župnije so bile zastopane.

Pričetek sprevođa.

Prvo vrsto v sprevođu so zavzeli fanfaristi — trobentači. Ko se je začel premikati sprevod, so zagrmeli z gradu topovi, zvonovi po vseh cerkvah so zazvonili in zaigrale so vse godbe. Fanfaristom so sledili jezdecji, ki so nosili krasno okiňane zastave. Jezdecem so sledili gostje iz tujih držav. Westfalski Slovenci so prispeli s svojimi zastavami, vodil jih je kaplan Tensundern. V tej skupini so bili tudi Amerikanci, Slovenci iz Egipta, Poljaki, Čehi, Belgijci, Francozi itd. Nato so sledili jezdecji v narodnih nošah. Za temi so korakala društva Slov. krščansko soc. zveze. Za društvi smo videli skupino malih beloočenenih deklic z zastavicami. Za njimi so korakali naši narodni poslanci, katere je ljudstvo na celém potu veselo pozdravljalo. Nato so sledili mali dečki, zopet z zastavicami v rokah. Tem so sledili župani, slikovite narodne noše — moške in ženske — dijakstvo, katoliško učiteljstvo, Orli (nad 2000 v kroju). Za Orli so korakala društva in dekanije iz lavantinske škofije, nato kolesarji, lurski in jeruzalemski romarji, ljubljanski obč. svetovalci, Orlice (nad 2000). Ogromno je bilo število udeležencev iz ljubljanske škofije, a na koncu Marijine družbe.

Godbe so bile razdeljene med sprevod. Med korakanjem so se vrstile cerkvene in narodne pesmi ter godba. Vsa slavnost na ljubljanskih ulicah je bila nekaj prirsčnega. Z okenj so metali gledalci cvetlice in šopke. Veselega vzk. — anja, živjivo klicev, ni bilo ne konca ne kraja. Vse se je radovalo. Samo v treh ljubljanskih hišah so škripani z zobmi. V tiskarnah, kjer se pišeta in tiskata «Jutro» in «Narod», niso razobesili zastav. In tam, kjer se zbirata «Sokol» in «Orjuna», so si grizli brezverski poglavarji ustnice od gole jeze in sovraštva. Vse drugo pa se je radovalo.

Kralj gleda sprevod.

Sam kralj Aleksander je v spremstvu princa Arzena, ministra dr. Jankovića, in predsednika državnega zbora Ljube Jovanovića in dr. Korošca opazoval spre-

vod raz balkona sodne palače. Ves čas, kar se je vil sprevod mimo kralja, je narod vladarja veselo in živahno pozdravljaj. Kralj in njegovo spremstvo se ni moglo načuditi veličastni organizaciji ter moči katoliških Slovencev ter redu in disciplini naših vrst.

Kralj je radostno odzdravljaj. Orli so pred kraljem defilirali.

Na slavnostnem prostoru.

Okoli 10. ure so začele naše vrste polniti slavnostni prostor na Kongresnem trgu pred uršulinsko cerkvijo. Pred svetiščem je bil postavljen visoki oder z oltarjem. Na vsaki strani pa še dva manjša, lična odra za kralja in papeževoga odposlanca, ter škofo. V ozadju pri cerkvi pa so bili zbrani pevci naše Pevske zveze, okoli 1300 po številu.

Celo uro je trajalo, predno se je trg napolnil. Ko so prihajali škofoje z papeževim odposlancem so zadoneli topovi, godbe so zaigrale, ljudske množice so vzklikale veselja.

In ko je došel kralj s spremstvom, ni bilo vzklikanja in pozdravljanja ne konca ne kraja. Z visokega odra je vladar radosten opazoval stotisočero — pestro množico ter je odzdravljaj venomer na vse strani.

Sveta daritev.

Sveto mašo je služil papežev odposlanec Pellegrinetti. Orlovski trobentač je dal znamenje, ko se je pričela maša. Pevski zbor je pel tako mogočno in lepo, da so izjavljali visoki dostojanstveniki, da še takega petja niso slišali.

Posvetitev presv. Srcu Jezusovemu.

Svečan je bil trenutek, ko je stopil ljubljanski vladika dr. Jeglič po končani sv. daritvi na prostor pred oltarjem pred stotisočeri narod in mu glasno čital posvetitev — prisego presvetemu Srcu Jezusovemu. Ves narod — izobraženci in preprosto ljudstvo — je glasno ponavljaj prisego Zveličarju. Glasovi naroda so odmevali od zida do zida tje gori ob ljubljanski grad. Ganljivi so bili ti trenutki. Na to pa je ves narod skupno zapel pesem: «Povsod Boga» in nuncij je podelil vernikom papežev blagoslov. Pokleknilo je naše ljudstvo s kraljem vred

Ko se je odpeljal kralj in visoki gostje, se je začelo manifestacijsko zborovanje.

Slavnostno zborovanje je otvoril s posebnim nogoovorom predsednik pripravljalnega odbora in naš stajerski rojak, vseučilišeni profesor dr. Slavič, ki je predlagal predsednikom shoda bivšega slovenskega ministra in poslanca dr. Jankovića iz Mariboru. Dr. Janković je pozdravil vse visoke goste in množice, je podal adnastnostno izjavo papežu in vladarju ter prečital papežev pismo. Za dr. Jankovičem sta govorila bivši predsednik Slovenije dr. Janko Brejce in mariborski dr. Leskovar, na kar je predsednik zaključil zborovanje in ljudske množice so se razšle.

Javna telovadba.

Popoldne v nedeljo se je vršila še javna telovadba Orlov in Orlic. Telovadbe se je udeležilo 2000 Orlov in 600 Orlic. Telovadišče je bilo polno ljudskih množic in visokih gostov, ki so posebno občudovali in odobravaloročno telovadbo. Po telovadbi so se vršile v nedeljo večer razne prireditve po gledališčih in drugih slavnostnih prostorih.

V nedeljo in torek

dne 27. in 28. t. m. pa so se vršila razna strokovna predavanja in sicer je bilo nad 30 zborovanj in na vsakem zborovanju je bila cela vrsta predavanj. Ako bi hoteli opisati vsaj površno vsa ta zborovanja, bi rabili cele knjige, a radi pomanjkanja prostora smo se morali omejiti samo na par vrst.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Vladi raste hrvaško vprašanje čez glavo. Demokratski listi sicer na dolgo in široko pišejo, da tega vprašanja sploh ni, da ga v svetu nihče ne pozna in da je zlasti Radić povsod po Londonu naletel na popolno brezbriznost in odklonitev. Temu pa ne bo tako, ker se vlada toliko trudi, da bi ustvarila novo hrvaško stranko ter našla koga, ki bi Hrvatve odvrnil od Radića ter obrnil proti Beogradu. Ta stranka bi lahko bila tudi malo in pohlevno avtonomistična, dobila bi par ministrskih mest, samo odvrniti bi morala hrvaško ljudstvo od načel, ki so se okremenila dosedaj v ogorčenju in boju proti izkoriščenju in nadvladi Beograda. Za tako novo stranko dosedaj ni nobenih izgledov. Vladi se je ponudilo par advokatov, ki so predložili najprej svoje visoke osebne zahteve, a pri vladi v Beogradu ni nihče tako slep, da ne bi videl, da ti ljudje nikogar ne zastopajo in da jih vodi samo sebičnost in dobičakželjnost. Čudno in vse obosobde vredno je samo to, da je vlada dalmatinskega in sedaj tudi v Mariboru naseljenega advokata dr. Smodlako imenovala za poslanika v Vatikanu. Ta je bil že v vseh mogocih strankah in povsod tako neodkritosrčno, kakor sedaj igra radikala, gotovo in pristno je pa pri njem samo to, da ljuto sovraži katoliško cerkev, kar je kazal tudi pod Avstrijo, in da vlada ni mogla najti nepripravnejšega človeka za poslaniško mesto pri sveti Stolic.

Vladi, ki lovi razne hrvaške politike za «novo stranko», so odlični hrvaški možje že ob raznih prilikah po-

vedali, da ni poštenega Hrvata, ki bi pokretu lastnega naroda streljal v hrbet, pa če se z Radićem tudi popolnoma ne strinja. Radić ima hrvaško večino in vsi Hrvati so vedno tam, kjer je večina, nekdanje bil del Hrvatrov v Beogradu, Srbi so pa na vse predloge rekli: prepozno, danes morajo pa Hrvati reči: prepozno. — Radić je v Londonu in če demokratski listi še toliko pišejo, da ga nihče ne posluša, upajo Hrvati vendar trdno na uspeh svoje akcije ter prinašajo po angleških listih tudi dokaze, da demokratske trditve niso resnične.

Vlada je zelo previdna in pošilja v Hrvaško samo svoje ljudi, ki pazljivo poslušajo in nadzirajo mišljenje naroda, ne dopuščajo pa nobenih naklepov, ki bi ogorčenje še pomnožili. Če ne bodo demokratski hujšakači imeli zaželjenih uspehov svoje zločinske politike, je precej upanja, da se bodo vprašanja Srbov, Hrvatov in Slovencev v državi pravilno in sporazumno rešila.

Po Bosni vlada še vedno ne zna ali pa noče nastopiti na eni strani proti orjunaškemu, na drugi pa proti srbsko fašistovskemu nasilju. Nedavno je bila vržena bomba proti predsedniku Jugoslovanske muslimanske organizacije dr. Spahu sredi Sarajeva, ki je pa po sreči zgrešila svoj cilj. Napadalcji so bili gotovo orjunci, ki že dolgo pretijo ter ogrožajo muslimanske zastopnike.

Vlada zanika vse vesti o popustljivosti napram Italiji v reškem vprašanju ter zatrjuje, da se je v svojem odgovoru na italijansko spomenico še posebej sklicevala na pravice, ki jih daje mirovna pogodba in na pripadnost Baroša in Delte naši državi.

V nedeljo se je začel v Čurugu pri Novem Sadu kongres zemljoradnikov, na katerega so povabljeni tudi delegati iz drugih dežel.

V Novem Sadu pa praznuje zveza nemških kulturnih organizacij (Kulturverband) 200 letnico naselitve Nemcev v Vojvodini in Banatu.

UMOR BOLG. ZEMLJORADNIŠKEGA VODITELJA DASKALOVA.

V nedeljo, ob 11. uri popoldne je sredi Prage na ulici neki bolgarski dijak ustrelil bivšega bolgarskega ministra, poslanika zemljoradniškega voditelja dr. Rajko Daskalova. Pokojni je bil prijatelj in politični sobojevnik umorjenega Stambolijskega. Daskalov je bil še bolj odločen in je hotel že septembra leta 1918 pregnati carja Borisa in proglasiti bolgarsko kmetsko republiko. Stambolijski je bil preveč popustljiv, Borisa je pustil na prestolu in tako je prišlo, da sta postala oba odlična voditelja bolgarskih metov z tvri nasilne bolgarske gospode. Stambolijskega so zverinsko umorili, Daskalova je pa zahrbtno ustrelil podkupljenec nove bolgarske vlade, ki se ni čutila varno, daer živi njen tako odločen in sposoben nasprotnik. Pokojni Daskalov je celi Evropi slikal krivice, ki dela gosposka vlada bolgarskemu delovnem ljudstvu, in namenjen je bil baš na kongres srbskih zemljoradnikov, ko so ga zadele morilčeve kroglice. Morilca je češka policija prijela in sedaj se še baha s svojim zločinom.

NOVA NEMSKA VLADA

in zlasti izjave novega kancelarja vzbujajo nade, da bo poravnani spor med Francijo in Nemčijo, zlasti če bo Francija omilila svoj režim v Poruhruju. Francoska vlada je tudi naročila svojim poslanikom, naj drugim vladam objavijo, da Francija ne bo nasprotovala sprejemu Nemčije v Društvo narodov.

V GREJI

je strašen nered in brezzakonje. Delavstvo se po mestih bori za svoj obstanek in štrajka, vasi so pod oblastjo raznih razbojniških tolp, monarhisti in republikanci v upravi in vojski bijejo sicer še nekrvave boje za oblast, a vsak čas lahko izbruhne državljanska vojna.

ZAVEZNIŠKE ČETE ZAPUŠČAJO TURČIJO.

Kakor poročajo listi, so bili, brž ko je velika narodna skupščina v Angori sprejela mirovno pogodbo, storjeni ukrepi za izpraznitve turškega ozemlja. Trije transporti čet bodo zapustili Carigrad, angleški težki topovi pa se vkrcajo. Tudi francoske čete, ki so držale linijo Marice, so dospеле v Carigrad ter se vkrcale za pot v domovino.

Naši poslanci med ljudstvom.

Shodi naših poslancev. Dne 2. septembra: 1. Sv. Križ pri Ljutomeru v Slomškovi dvorani (po pozni sv. maši — posl. dr. Hohnjec). 2. Slov. Bistrica po pozni sv. maši in Sv. Venčesl. popoldne; na obeh shodih govori poslanec Falež. 3. Mežica pri Prevaljah popoldne — posl. Kugovnik. Dne 9. septembra: 1. Ormož po rani sv. maši v društveni dvorani — posl. Bedjanič. 2. Makole po rani sv. maši in Studenice pri Poljčanah po večernicah — na obeh shodih govori posl. Falež. 3. Jurklošter po sv. maši — posl. Kugovnik.

Shodi poslanca Franjo Zebota v mesecu septembru. Na praznik dne 8. septembra po sv. maši pri Sv. Križu nad Mariborom, v nedeljo, dne 9. septembra po sv. maši pri Sv. Juriju ob Pesnici, isti dan popoldne pa bo gospodarsko zborovanje pri Gornji Sv. Kungoti.

Dne 15. t. m. je imel poslanec Falež dobro obiskan shod na Gornji Polskavi, kjer je poročal ob splošnem zanimanju in pazljivosti v skoraj poldrugo uro trajajočem govoru o delovanju Jugoslovanskega kluba v parlamentu in orisal težkoče, s katerimi se ima Jugoslov. klub boriti. Zborovalci so izrekli zahvalo in zaupanje poslancem SLS ter izrazili željo, da poslanci vztrajajo na tej poti, dokler ne dosežejo avtonomije. Navzoči so z ogorčenjem protestirali proti krivičnemu in neenakomernemu povišanju davkov, tlaki in neznosnim breme-